

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.

Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.

Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/3 leta 24 Din.

Inserati se zaračunajo po dogovoru.

Inserati, reklamacijo in naročnina na upravo Jugoslovanske tiskarne, Kolportajni/oddelek, Poljanski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

Organizirajmo se!

V vrstah SLS so se tudi ob zadnjih volitvah strnile številne mase našega delavstva. Če vpoštevamo, kako so od prejšnjih volitev vse ostale socialistične, oziroma komunistične stranke pri nas nazadovale, potem morda ni neupravičeno reči, da je to pot glasovalo za SLS še več delavstva, nego pri prejšnjih volitvah. Po posameznih izrazito delavskih krajih, kakor so n. pr. Trbovlje, je to iz volivnega rezultata celo na prvi pogled razvidno.

Ne bomo trdili, da so vsi tisti, ki so glasovali za našo stranko tudi naši pristaši, da so našega svetovnega in morda celo političnega naziranja. Mi dobro vemo, da je šel pod pritiskom razmer takorekoč po svojem zdravem naravnem nagonu volit z nami, ker je pri nas zbrana ogromna večina delovnega ljudstva, marsikdo, ki noče o klerikalnih drugače ničesar slišati in ki se najbrž ne bo nikdar tako spreobrnil, da bi mogel pristopiti v njihovo organizacijo. Zaradi tega je jasno, da se naši parlamentarni zastopniki ne bodo mogli omejevati na to, da bi zastopali predvsem le interese svojih lastnih pristašev, marveč bodo morali imeti stalno pred očmi, da so zastopniki vsega slovenskega ljudstva.

Vendar pa si upamo reči, da volivni uspeh v krajih, kjer je veliko delavstva, priča o tem, da narašča tudi število pravih, resničnih pristašev in somišljenikov našega delavskega pokreta. To je brez dvoma vesel pojav, ki kaže, da sloni bodočnost našega delavstva v prvi vrsti na naši krščanski delavski organizaciji. Seveda s tem, če število naših somišljenikov in pristašev narašča, še nikakor ni rečeno, da raste v tistem razmerju tudi naša strokovna in politična moč. Ta namreč ne zavisi samo od števila ljudi, ki enako mislijo z nami, marveč se ravna po tem, koliko pravih, živih in delavnih članov imamo v svojih organizacijah. Mi bi lahko zbrali ob volitvah v okviru naše stranke ogromno večino vsega našega delavstva, pa bi vendar le nič ali pa le prav malo pomenili, ako ne bi imeli svoje organizacije.

Delavstvo se ravno po tem loči od drugih, zlasti tako zvanih pridobitnih stanov, da samo po svojem številu še ničesar ne pomeni. Dvajset kapitalistov ima povsod velik vpliv, tudi če niso organizirani. En sam magnat v vasi pomeni ne redko več kot sto ali še več siromašnih občanov. Njegov vpliv pri oblasteh katerekoli vrste, pa tudi pri politični stranki zaleže dosti več kot vpliv vseh ostalih prebivalcev dotičnega kraja, ako so ti neorganizirani.

Iz tega se jasno razvidi, da število samo še ne zadošča, da bi se mogli v našem javnem življenju uveljaviti, da bi mogli svoje in svojih tovarišev interese primerno zastopati in braniti. To bo mogoče šele tedaj, če bomo imeli za seboj močno strokovno, prosvetno in politično organizacijo, kjer bomo lahko pokazali ne le številnost svojih prijateljev in somišljenikov, marveč se bomo lahko sklicevali na njih organizirano silo in moč.

Zato pa sedaj po volitvah ne smemo misliti, veseleč se svojega številčnega uspeha, da smo že na pol poti k svojemu cilju. Ne. Storjen je šele začetek, nadaljevanje pa mora slediti v tem, da bomo poživili, razširili in izpopolnili svoje organizacije. To velja popolnoma splošno, ne le o naših strokovnih, marveč prav tako in deloma morda še bolj tudi o naši politični in prosvetni organizaciji.

Strokovna organizacija je stalna, neprekinjena šola, v smotrenem delu za zboljšanje gmotnega položaja našega delavstva. Je pa tudi stalna šola za okrepitev in potrditev v idejah našega krščanskega socializma, je zlasti šola v požrtvovalnem idealizmu, ki je pripravljen žrtvovati bližnjemu tudi svojo lastno udobnost in lastne koristi. Zato moramo gojiti našo strokovno organizacijo, zlasti v vseh onih krajih, kjer je dovolj industrijskega delavstva ter se moramo zavedati, da je strokovna organizacija seme in korenina vsega našega delavskega pokreta in zadnja opora v boju za končno zmago krščanskega socializma.

O potrebi naše delavske prosvete in zato tudi posebne prosvetne organizacije našega delavstva niti ni treba naglašati. Brez posebne izobrazbe, brez posebne usposobljenosti ne bo moglo naše delavstvo nikdar niti približno doseči tega, kar bi smelo po vsej pravici zahtevati. Velik del dosedanjih pridobitev našega delavstva je v nevarnosti prav zaradi tega, ker manjka na vseh koncih in krajih izobrazbe in zopet izobrazbe. Kaj pomagajo najlepši zakoni in varstvo delavstva, če pa delavec sam ne ve in dostikrat niti ni v stanu spoznati prav, kaj mu zakon nudi. Predpisi o inspekciji dela, o delavskem zavarovanju, o delavskih zaupnikih in sploh o zaščiti delavstva so mnogokrat le kos papirja in to v prvi vrsti zaradi tega, ker manjka izobrazbe. Tu čaka našo prosvet. organizacijo »Krekovo mladino« poleg naše strokovne in politične organizacije široko polje, na katerem bo treba obilo marljivih in vnetih delavcev.

In če pomislimo končno, kolike važnosti je za naše delavstvo naša politična organizacija »Delavska zveza«, smemo brez pretiranja reči, da bi brez močne politične organizacije v današnjih razmerah, naše delavstvo največkrat ne moglo skoro ničesar storiti v obrambo svojih interesov. Lahko gre na desetisoče našega delavstva pri vsakih volitvah volit to ali ono politično stranko, če ne bodo organizirani, bodo njihovi glasovi le redko, redko prišli do veljave in le redko se bo kaka stranka spomnila svojih dolžnosti napram njim. To velja zlasti v vseh onih slučajih, kadar delavski interesi niso v popolnem soglasju z interesi drugih stanov, kadar si morejo nekateri to in ono odreči zato, da se delavcu položaj zboljša. To pa je baš pri delavcih navadno tako in zato jim pri najboljši volji nobena stranka ne bo pomagala, ako je ne bodo s svojo organizacijo k temu priganjali in silili.

Končno pa moramo reči tudi to: Vsakdo, ki je oddal svoj glas tej ali oni stranki, se lahko zaveda, da je

pripomogel k njeni moči in njenemu vplivu, zavedati se sme, da pomeni stranka to, kar pomeni z njegovo pomočjo in da ima zaradi tega pravico sodločevati tudi v bodoče pri njenem delovanju, to pa je mogoče samo tako, da se organizira in da se kot organiziran član udeležuje našega javnega političnega življenja.

Jasno je torej, če hočemo svoj politični uspeh ob zadnjih volitvah smotreno izkoristiti, če hočemo, da bomo imeli od tega tisto korist, ki bi jo mogli in morali imeti, potem je treba, da gremo vztrajno na delo in organiziramo vsepovsod svoje pristaše in somišljenike, da razpredemo po celi naši deželi gosto mrežo naših strokovnih, prosvetnih in političnih organizacij.

Vzporedno s tem delom pa mora iti delo za razširjanje našega tiska, v prvi vrsti naše »Pravice«, za tem pa naših drugih listov in brošur, ki imajo namen poglobiti naše delavsko gibanje ter ga usidirati globoko v večno veljavnih načelih našega krščanskega nazora.

Politični pregled.

Pri nas

so se cel minuli teden križali razni rezultati nedeljskih volitev. PPŽ režim je v skladu s svojim značajem za volitve pripravil vse »potrebno«, da si pribori večino. Ker si pa kljub vsem »pripravam« le še ni bil svest zmage, je poskrbel nadaljno »potrebno«, da si v slučaju potrebe zagotovi večino po izvršenih volitvah pri raznem računanju. In tako je pri nas mogoče, da vemo, da je dobila opozicija okoli 1.360.000 glasov, a »nacionalni blok« 1.040.000 glasov, ne vemo pa, koliko poslancev odpade na eno in drugo grupo. Opozicija ima torej nad 300.000 kroglic več kot vlada, pa je kljub temu »porazena« glasom uradnih poročil.

Kar se tiče volitev, je treba ugotoviti, da so se vršile v znamenju pretresavanja kroglic iz opozicijskih skrinjic v vladne, po številnih aretacijah predstavnikov opozicijskih strank. Batine so na številke odločilno vplivale.

Položaj v Jugoslaviji je po volitvah še bolj kritičen kakor prošlo leto. Nasprotna tabora se vedno bolj določno opredeljuje in le kratko razdobje je še do razpleta. Radikali bodo gotovo skušali obstoječe politično stanje podaljševati z vsemi silami. Od enotnosti in odločnosti ter doslednosti opozicijskega bloka pa je odvisno, v koliko se bo to radikalom posrečilo. Slovenci in Hrvati so že ponovno čisto določno povedali, kaj in kako hočejo. Če bodo tudi srbski zastopniki sporazuma zvesti svojim volilcem, tedaj lahko pričakujemo v bližnji bodočnosti, da se Jugoslavija povrne nazaj k demokraciji.

Skupščina se sestane 9. marca. Te dni so se že začele zakulisne priprave, razna formiranja itd. Končne številke opredeljenih poslancev pa bomo zvedeli šele ob prvih glasovanjih v parlamentu.

DRUGOD.

Angleško-francoska konferenca v Londonu se vrši začetkom prihodnjega meseca. Konferenco skličejo radi ureditve vojnih dolgov. Zadnja poročila pa prinašajo že mnogo širši program in se bodo reševala tudi važna evropska vprašanja, posebno vprašanje varnosti, ki je postalo važno, od kar je angleška konservativna vlada zavrгла Mac Donald - Herriotove ženevske protokole.

Nemčija. V Prusiji se vleče kriza, dalje. Levica in desnica si stojijo v fronti nasproti. Kot edina možna stranka se smatra centrum z dr. Marxom, prejšnjim državnim kancelerjem. Pa ima tudi on slabe izglede in bodo šli v nove volitve.

Italija. V Italiji divja boj med fašisti, ki imajo vlado in opozicijo, ki se je iz parlamenta izselila na Aventin in tam vodi svoj parlament. Fašisti so sedaj popolnoma osamljeni, ker jih ne podpira nobena stranka. Za konec meseca je napovedana konferenca v Firencah med Italijo in Jugoslavijo.

Volivni rezultat.

Danes, v pondeljek, ko to pišemo, še vedno ne vemo, koliko poslancev je prav za prav dobila vlada in koliko opozicija. Slednja je pretekli teden trdovratno vztrajala pri svojem prvotnem rezultatu, ki smo ga že zadnjič objavili, da ima namreč ona večino in ne vlada, vlada, pa je zopet stala ves čas na stališču, da ima ona večino in sicer 162 poslancev, opozicija pa samo 153. Izgleda tudi, da je vlada stoječ trdovratno na stališču, da ona za nobeno ceno ne more in ne sme biti v manjšini, da bi končno moralo pripasti vladi 162 poslancev. Kako so pri tem postopali, o tem ne smemo pisati, ker se je pripetilo, da je bilo že več listov zaplenjenih, ker so poskušali vladino večino primerno osvetliti in razložiti, kako je nastala. Vsekakor je to postopanje vlade za naše razmere več kot značilno in človek v resnici ne ve, ali še prebiva v Evropi, če tudi na Balkanu, ali nismo morda že kje drugje v centralni Afriki.

Poleg tega razglašajo vladni listi, da bo verifikacijski odbor razveljavil nekaj Davidovičevih in Radičevih mandatov, skupščina pa, da bo razveljavila vse Radičeve mandate kakor je svoj čas komunistične. — Jasno je, da utegne na ta način dobiti »večino« tudi kdo drugi. —

Seja vodstva J. S. Z.

Ob udeležbi zastopnikov 12 strokovnih zvez, organiziranih v Jugoslovanski strokovni zvezi, se je vršila v nedeljo, dne 15. februarja seja vodstva. Seje se je udeležilo tudi načelstvo JSZ in pokrajinsko tajništvo organizacije v Celju. Pismeno se je opravičila Strokovna zveza rudarjev s sedežem v Trbovljah, katere zastopniki so bili zadržani vsled zaposlenja v delu organizacije same in vsled istega

Ali si član „I. delavskega konzumnega društva“, ki ima poleg petih prodajalen v Ljubljani tudi še trideset poslovalnic v raznih drugih krajih Slovenije?

vzroka tudi pokrajinsko tajništvo v Mariboru.

Sejo je otvoril predsednik načelstva tov. Jože Gostinčar in pojasnil pomen seje vodstva ter na kratko očrtal stanje in delo celega našega gibanja na strokovnem polju.

Debata, katere so se udeležili skoro vsi udeleženci seje, je pokazala, da stoji naša strokovna organizacija pred velikim razmahom. Treba bo le dosledno iztirjavati članarino v svrhu finančne okrepitve organizacije. Storjen je bil tudi tozadeven sklep, da se izključi iz organizacije vsak neplačujoč član.

Velike važnosti je nadalje sklep vodstva, da se pozove načelstvo »Delavske Zveze za Slovenijo« in načelstvo »Krekove mladine«, da obedve organizaciji skupno s Jugoslovansko strokovno zvezo organizirata letošnje pomladi kongres celokupnega krščansko-socialističnega delavstva. Na tem kongresu bi se določile enotne smernice delavskemu strokovnemu, izobraževalnemu in političnemu delu.

Nadalje je vodstvo sklenilo, da Jugoslovanska strokovna zveza vodi enoten seznam vseh intervencij na posamezne poslance in na posamezne politične ter druge inštanice. Ta sklep je razumeti tako, da Jugoslovanska strokovna zveza ne bo odgovorna za nobeno intervencijo, ki bi jo napravil bodisi poedinec, bodisi posamezna strokovna organizacija brez vednosti in preko Jugoslovanske strokovne zveze.

Storili so se še drugi važni sklepi, ki pa jih ne moremo objaviti javno, marveč jih bodo v najkrajšem času prejele vse Zveze v posebni okrožnici.

Seja se je zaključila ob pol eni popoldne. Sedaj bo treba iti z vso paro na delo.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza papirniškega delavstva.

Skupina Dev. Mar. v Polju. V nedeljo 25. januarja se je vršil občni zbor skupine »Zveze pap. del. v Ljudskem domu pri Dev. Mar. v Polju. Ker ob napovedani uri ni bilo navzočih nadpolovične večine članov, se je vršil občni zbor pol ure kasneje. Tov. predsednik otvori nov občni zbor po § 6 točka č) skupinskih pravic in konstatira sklepčnost. Ker je tovariš predsednik Zveze pap. del. Fr. Kukavica kot referent nujno zadržan, se takoj preide na 1. točko dnevnega reda: Branja zapisnika zadnjega občnega zbora. Kot druga točka, poročila funkcionarjev pride poročilo tajnika. Ker pa kakor že povedano, da

je bil tov. Kukavica Fr. nujno zadržan, zato je tajniško poročilo izostalo, ker le on vodi tajniške posle. — Nato je poročal tov. blagajnik. Po njegovem poročilu poroča predsednik, da je imela skupina v zvezi z Pap. zvezo zelo trd boj pri mezdnem gibanju, zelo veliko truda pri raznih internih pogajanjih, ki jih je večkrat povoljno dokončala za vse delavstvo, akoprav so se dobili žalibog tudi nekateri izmed delavcev, ki so več škodovali pri našem delu kakor pa podjetnik sam. — Za poročilom preglednika, ki predlaga, da naj se da odboru absolutorij (odveza), se preide na volitve. Izvoljen je bil stari odbor in stari zaupniški zbor.

Ker k slučajnostim, kot zadnji točki, nima nihče pripomniti in je dnevni red izčrpan, zaključil predsednik občni zbor z pozivom na članstvo, da naj polaga malo več pozornosti na naš list »Pravico«, da naj se bolj udeležujejo shodov in sestankov, ker le potom izobrazbe (in to dobiš le na shodih in sestankih) in pravega razumevanja bo doseglo delavstvo svoj cilj.

Strokovna zveza rudarjev.

Trbovlje. J. S. Z. R. skupina Trbovlje naznanja vsem svojim članom, da se vrši dne 15. marca t. l. ob 4. uri popoldne v tajniških prostorih redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo starega odbora pretečenega poslovnega leta; 2. volitev novega odbora; 3. raznoterosti. Odbor pozivlja vse člane, da se občnega zbora sigurno vsi do zadnjega udeležijo, apelira se na člane, ki so z ostali s članarino, da isto nemudoma poravnajo, da zamore potem stari odbor v redu dovršiti letni zaključek. — Odbor.

Viničarji.

Skupina zveze viničarjev JSZ v Wurbergu ima svoj občni zbor dne 22. februarja ob 10. dopoldne v stari šoli. Spored: 1. Pozdrav predsednika; 2. poročilo tajnika in blagajnika; 3. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. K obilni udeležbi vabi vse člane in prijatelje odbor.

Društvo slovenskih organistov.

Občni zbor Društva organistov in glasbenikov za Slovenijo in Medjmurje se je vršil 13. m. m. ob udeležbi 70 članov. Zastopano je bilo tudi Primorje. Poleg članov iz Štajerske se jih je udeležilo tudi lepo število iz Kranjske.

Občni zbor je otvoril tov. predsednik Bervar in podal besedo tov. Klančniku, ki je v jedrnatem referatu podal sliko položaja organistov, povdarjal delo društva, katero si je sicer

vedno prizadevalo vršiti svojo nalogo, vendar pa ni imelo prave strokovne podlage in smernice, ker je živelo društvo samo zase in ni iskalo stika s drugimi sorodnimi organizacijami. Zato je bilo društvo tudi od gotovih faktorjev omalovaževano in javnosti skoraj neznano. Govornik je povdarjal nujno potrebo organizacije organistov, njene naloge in važnost stika s sorodnimi društvi že zaradi moralnega vpliva in moči, tem bolj pa še radi novega pravega strokovnega dela v društvu, katerega naloga je rešiti predvsem vprašanje zakonjenja pravnega stanja organistov in njih bodočnosti.

Govornik je končno predlagal vstop društva v »Jugoslovansko strokovno zvezo« v Ljubljani, od katere pričakuje opore in pomoči pri delovanju društva, ker že delj časa zasleduje delo J. S. Z. kot glavne centrale strokovnih organizacij.

Govor tov. Klančnika je zbor sprejel z velikim odobravanjem.

Predsednik poda besedo tovarišu Gajšku, strok. tajniku J. S. Z., ki poda kratko zgodovino kršč. soc. strokovnih organizacij, le teh sistem in smernic, po katerih uravnavajo svoje strokovno delo in prizadevanje pomagati tako posamezniku kakor celoti delovnega ljudstva, ščititi priporjene pravice, priboriti nove, kar pa je mogoče le, ako se vsak posameznik zaveda svoje dolžnosti napram svoji organizaciji ter tako pomaga Jugoslovanski strok. zvezi, katera združuje vse kršč. delovno ljudstvo v boju proti kapitalistični družbi za zmago in vpostavitev kršč. soc. družabnega reda v človeški družbi. Govornik je podal še način, kako bo mogoče rešiti gotova vprašanja in zakoniti glavne zahteve organistov v občini in državi s stvarnim delom. Govornik poudarja, da bo Jugoslovanska strok. zveza, ako se društvo pri njej včlani, vsestransko pomagala in sodelovala za doseg upravičenih zahtev organistov. Zborovalci so izvajanja tajnika navdušeno odobraval. Razvila se je debata o zahtevah organistov kakor: Ureditve enotne štolnine in enotnih minimalnih prejemkov, pravna ureditev razmerja do delodajalcev, dosledna izvedba pokojninskega zavarovanja vseh organistov itd. Tozadevno so bili enoglasno sprejeti stvarni in upravičeni predlogi, pri katerih se je upoštevalo tudi dejansko stanje.

Predlog, da vstopi društvo kot celota v Jugosl. strok. zvezo v Ljubljani, je bil enoglasno in navdušeno sprejet.

Z ozirom na to, da plača društvo mesečno od člana Jugosl. strok. zvezi po poslovniku 1 Din prispevka, se zviša za toliko tudi društvena članarina. Glasilo kršč. soc. delovnega ljudstva, »Pravica«, se sprejme kot glasilo društva in je vsak član obvezan biti njen naročnik. Članom se priporoča v vsakem kraju širiti »Pravico«, ki stane mesečno 4 Din in se naroča pri upravi »Pravice« v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Društvo ima v tem listu svoj prostor, zato naj člani v njem stalno dopisujejo. Nadalje se je sklenilo, da stopi društvo v tesnejši stik z organisti na Kranjskem, da se čimprej izvede enotna in dosledna organizacija vseh organistov Slovenije. Zastopniki iz Kranjske so sklep navdušeno pozdravili.

Tajnik J. S. Z. je radevolje ustregel želji, da naj ima društvo svoje prostore v tajništvu Jugosl. strok. zveze pri »Belem volu« v Celju, kamor naj se pošiljajo vsi dopisi za društvo.

Soglasno je bil izvoljen sledeči odbor, ki je radi uspešnejšega delovanja v bližini Celja. — Bervar Karl, predsednik, Celje; Klančnik Franc, podpredsednik, Rečica ob Paki; Šoper Ivan, tajnik, Vojnik; Jarh Franc, blagajnik, Petrovče; Drile Božidar, perovodja in arhivar, Št. Jur ob Taboru, odborniki: Lužovič Franc, Škorjanc, Ulaga Karl, Raztočnik, Jarh Jos., Serbak, Satler Vinko. Rač. preglednika Cvenk Albert in Rojnik.

Po izčrpanju dnevnega reda je predsednik zaključil občni zbor z željo, da se vsi sklepi tudi izvrše. Z geslom, na novo delo, se je stvarni in lepi občni zbor razšel. Dejanja naj slede!

Seja predsedstva društva organistov se je vršila v Celju dne 19. m. m. O sklepih poročamo prihodnjič. Odbor poziva vse one člane, kateri še niso poravnali stare in plačali novo članarino, da to čim prej store. Organisti dopisujte potem svojega društva v glasilo »Pravico«. Razširjajte naš časopis povsod, da se bo povsod šal Vaš glas.

Organistom v vednost! Po navodilih našega društva sem tudi jaz prošil pri občinskem uradu za draginjsko doklado z ozirom na tozadevno postavbo z dne 7. maja 1874 drž. zak. št. 50, § 36, kjer pravi, da ako nima organist zadosti dohodkov, je dolžnost, da plača konkurenčni odbor tozadevno doklado. O tem se bo še obširneje razpravljalo v »Pravici«. Občinski odbor mi je v seji dovolil mesečno doklado Din 100, več pa mi ni mogel dovoliti, ker nisem vložil prošnje pred proračunom, namreč do meseca oktobra, vsled česar sedaj ni kritja. Vendar pa sem vesel tudi tega, ker je vsaj nekako priznanje. Ko pride drugo leto mesec oktober, ne pozabite pravčasno vložiti prošnje za draginjsko doklado. O tem se bo, kakor že omenj-

je, pri obširnejšem uradu za draginjsko doklado z ozirom na tozadevno postavbo z dne 7. maja 1874 drž. zak. št. 50, § 36, kjer pravi, da ako nima organist zadosti dohodkov, je dolžnost, da plača konkurenčni odbor tozadevno doklado. O tem se bo še obširneje razpravljalo v »Pravici«. Občinski odbor mi je v seji dovolil mesečno doklado Din 100, več pa mi ni mogel dovoliti, ker nisem vložil prošnje pred proračunom, namreč do meseca oktobra, vsled česar sedaj ni kritja. Vendar pa sem vesel tudi tega, ker je vsaj nekako priznanje. Ko pride drugo leto mesec oktober, ne pozabite pravčasno vložiti prošnje za draginjsko doklado. O tem se bo, kakor že omenj-

je, pri obširnejšem uradu za draginjsko doklado z ozirom na tozadevno postavbo z dne 7. maja 1874 drž. zak. št. 50, § 36, kjer pravi, da ako nima organist zadosti dohodkov, je dolžnost, da plača konkurenčni odbor tozadevno doklado. O tem se bo še obširneje razpravljalo v »Pravici«. Občinski odbor mi je v seji dovolil mesečno doklado Din 100, več pa mi ni mogel dovoliti, ker nisem vložil prošnje pred proračunom, namreč do meseca oktobra, vsled česar sedaj ni kritja. Vendar pa sem vesel tudi tega, ker je vsaj nekako priznanje. Ko pride drugo leto mesec oktober, ne pozabite pravčasno vložiti prošnje za draginjsko doklado. O tem se bo, kakor že omenj-

je, pri obširnejšem uradu za draginjsko doklado z ozirom na tozadevno postavbo z dne 7. maja 1874 drž. zak. št. 50, § 36, kjer pravi, da ako nima organist zadosti dohodkov, je dolžnost, da plača konkurenčni odbor tozadevno doklado. O tem se bo še obširneje razpravljalo v »Pravici«. Občinski odbor mi je v seji dovolil mesečno doklado Din 100, več pa mi ni mogel dovoliti, ker nisem vložil prošnje pred proračunom, namreč do meseca oktobra, vsled česar sedaj ni kritja. Vendar pa sem vesel tudi tega, ker je vsaj nekako priznanje. Ko pride drugo leto mesec oktober, ne pozabite pravčasno vložiti prošnje za draginjsko doklado. O tem se bo, kakor že omenj-

je, pri obširnejšem uradu za draginjsko doklado z ozirom na tozadevno postavbo z dne 7. maja 1874 drž. zak. št. 50, § 36, kjer pravi, da ako nima organist zadosti dohodkov, je dolžnost, da plača konkurenčni odbor tozadevno doklado. O tem se bo še obširneje razpravljalo v »Pravici«. Občinski odbor mi je v seji dovolil mesečno doklado Din 100, več pa mi ni mogel dovoliti, ker nisem vložil prošnje pred proračunom, namreč do meseca oktobra, vsled česar sedaj ni kritja. Vendar pa sem vesel tudi tega, ker je vsaj nekako priznanje. Ko pride drugo leto mesec oktober, ne pozabite pravčasno vložiti prošnje za draginjsko doklado. O tem se bo, kakor že omenj-

Ali kupuješ vse svoje potreščine pri I. delavskem konzumnem društvu?

Flisek Viktor:

Brata.

Od tovariša Viktorja Fliska smo prejeli k zadnjemu podlistku »Dva brata« še sledeči konec:

Evgen se je premetaval z zlomljenogo nogo po slamnici. Gabrinov mu je nosil vina, da je pozabil bolečine. Sam mu je naravnal strte kosti in mazal, da je lažje prestajal.

Prišli so orožniki in popisali, kako je bilo. Dobila sta vsak pol leta. Gabrinov je potegnil nekam čez mejo, Evgen pa čakal z bolno nogo. Nikogar ni maral k sebi. Oprijemljivši se je lazil po hiši. Zdravnik mu je resno povedal, da je noga v nevarnosti. Ko je na Jurjevo nedeljo odprl poštni Jaka k Evgenu, je obstal. Našel ga je obešenega...

Na Strojnovi domačiji gospodinji Pavla. Pri nji je dom ubogih. Vsak dobi kruha, vsakemu je mati. Na potoškem pokopališču stoji lep spomenik. Angel s palmovo vejico se sklanja nad grobom, v katerem počivata brata, katerih ni združila ljubezen v življenju!

G. K. Chesterton:

Sumljivi koraki.

Če srečaš kakega člana izbranega kluba »Dvanajst pravih ribičev«, ko stopi povodom svečanostne pojedine v Vernon-hotel, boš zapazil takoj, ko sleče površnik, da je njegov frak zelen in ne črn. Če ga vprašaš (seve, če si tako pogumen, da tako bitje odgovoriš!) zakaj tako, ti bo najbrže odgovoril, da radi tega, da se loči od natakarija. Po tem odgovoru boš uničeno odšel ter pustil za seboj ravnato nereseno skrivnost, kakor povest, ki je vredna, da se napiše.

Če pa (da razvijamo klobčič neverjetnih domnev dalje) nato srečaš in povprašaš pohlevnega, trdo delujočega, majhnega duhovnika z imenom pater Brown, kateri da je najboljši čudovit doživljaj v njegovem življenju, ti bo najbrže odgovoril, da je izvršil svoj najbolj prevežani čin v Vernon-hotelu, s čimer da je preprečil zločin, a obenem najbrže rešil

* Iz knjige: G. K. Ch.: »Duhovnik in detektiv«.

tudi eno dušo; in to samo s tem, da je prisluškoval par korakom na hodniku. Mogoče je celo malo ponosen na to svojo drzno in čudno domnevo, ter ti sam začne pripovedovati o njej. — Ker pa je silno neverjetno, da bi se kdaj povzpел v društvu tako visoko, da bi prišel v dotiko z enim od »Dvanajst pravih ribičev«, a zopet ravno tako malo neverjetno, da bi padel globoko do razvpih zločincev, da bi naletel na patra Browna, zato nikdar ne izveš te povesti, ako je ne povem jaz.

Vernon-hotel, v katerem je »Dvanajst pravih ribičev« obhajalo svojo vsakoletno slavnostno pojedino, je bil naprava, ki jo srečavamo samo v oligarhični družbi, ki je običajno skoro do prismojenosti ponosna na način svojega življenja. Bil je proizvod na glavo postavljenega sveta, — »izključno« trgovsko podjetje.

S tem je rečeno: bil je stvar, ki se ni izplačala zato, da je privabljala goste, temveč, ker jih je odbijala. Živeči med denarnimi mogotci, so postali trgovski podjeniki zviti ter so se znali delati bolj sitne kot njihovi odjemalci. Postavljajo naravnost težkoče, da njihovi bogati in vsiljivi od-

jemalci uporabljajo denar in diplomatične spretnosti, da jih premagajo. Če bi bil v Londonu lokal, čigar praga ne bi smel prestopiti nihče, ki ni visok pod šest čevljev: zbrala bi se brez ugovora družba šest čevljev visokih ljudi, da bi mogli v imenovanem hotelu južinati. — Če bi bila restavracija, ki bi bila vsled slučajne muhe lastnika odprta samo ob četrkih popoldne, bi bila ob naznačenem času prenapolnjena, dabi se ljudje dušili.

Vernon-hotel je stal kakor po naključju v oglu trga na Belgravii. Bil je majhen, pa tudi zelo neudoben. Toda ravno te njegove slabe strani so smatrali izvestni krogi ljudi za obrambni ščit. Posebno ena od teh slabih strani so smatrali za življenjskega pomena: okolnost namreč, da ni moglo skupno obedovati nikoli več kot štiriindvajset ljudi. Slavno omizje na ploščadi je bilo edina velika obednica, ki je imela na zunanji podobno odprte verande, s katere se je nudil očesu lep pogled na enega najizbranejših starih vrtov Londona. Tako je naneslo, da so se gostje lahko veselili svojih štiriindvajsetih sedežev pri tej mizi samo ob lepem vre-

no, več poročalo v tem listu. Zatoraj ga pridno naročajte in pazno čitajte!

Služba organistov je razpisana v Proseku pri Trstu. Reflektanti naj se obrnejo za pojasnila na župni urad Prosek pri Trstu.

Prometna zveza.

Vsem članom PZ skupine Maribor na znanje! Redni letni občni zbor Prometne zveze skupine Maribor se vrši v nedeljo, dne 1. marca 1925, ob 9. dopoldne v dvorani Zadrudne gospodarske banke (poleg frančiškanske cerkve), Aleksandrova cesta 6, Maribor, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo odbora (blagajnika in nadzornega odbora); 3. volitev novega odbora; 4. služajnosti. — V slučaju, da bi bil ta občni zbor nesklepčen, se vrši drugi na istem prostoru pol ure pozneje, ki je sklepčen brez ozira na število članov. Vabimo torej vse člane, da se občnega zbora sigurno udeležijo. Nadalje obveščamo vse člane skupine Maribor, da so uradne ure v palači Zadrudne gospodarske banke, Aleksandrova cesta št. 6, I. nadstropje, vsako nedeljo od 9.—11. dopoldne, kjer se lahko plačuje članarina in dobe potrebna pojasnila. — Odbor.

Iz severne meje. Tukaj imamo že precej močno organizirano posadko železničarjev, večina delavcev v naši Prometni zvezi. Kakor je v vsaki tovarni organiziran vsak delavec, tako bi morali biti tudi mi železničarji, ki nas je največ pri enem podjetju zaposlenih. Ako bi se zavedal vsak posamezen delavec, da brez organizacije ni pričakovati uspeha in tudi ni moči varovati delavskih pravic, bi lahko danes lažje rezali sami sebi kruh, ne pa, da smo odvisni le od drobtinice, katere se nam jih vrže s preobložene mize. In kdo je temu največ kriv? Mi smo sami tisti krivci, kateri še nismo zmožni, da bi si priborili sami svoj krvavo prisluženi bori kruh ter znali ceniti našo delavsko organizacijo. Mogoče nas je ena tretjina organiziranih in dve tretjini pa jih čaka in gleda, kdaj jim bodo njihovi sotrpini priborili kak kos kruha. Vsi tisti delavci, tovariši, kateri izkoriščajo s tem svoje sodelavce, ne zaslužijo drugega, kot da jih obsojamo. Kajti takrat, ko se pribori kaka drobtinica, so prvi, ki čakajo na priborjeni sold. Tistega poguma in sočutja pa nimajo, da bi rekli: Tudi mi se bomo združili z onimi

menu; in ker je ta okolnost težkočo užitek le povečavala, je bil ta užitek še toliko bolj zaželjen. Lastnik hotela je bil Jud, Lever po imenu, ki si je pridobil milijonsko premoženje le s tem, da je oteževal dostop v svoj hotel. Naravno, da je z omejitvijo razširjenja svojega obrata združil v njem vse, kar je najboljšega. Vina in jedila so bila dobra, kakor le kje v Evropi, obnašanje strežajev pa je do pičice odgovarjalo stalnim navadam zgornjih desetisočev Anglije. Lastnik je poznal svoje natakarije kakor prste na svoji roki; bilo pa je teh ravno petnajst. Lažje je bilo postati narodni poslanec v parlamentu, kakor pa natakari v tem hotelu. Vsak je bil mojster v boječem molčanju in neusiljivi pripravljenosti, kot bi bil osební strežaj enega ali drugega visokega gospoda. In v resnici je prišel navadno vsaj en natakari na enega gosta.

Klub »Dvanajst pravih ribičev« bi se ne ponižal, da bi jedel kje drugje, kakor na takem mestu; kajti vztrajal je na razkošni osamljenosti, in že sama misel, da kak drug klub samo je v istem hotelu, bi ga neznansko užalila. Ob priliki vsakoletne klubove slavnostne pojedine so »Ribiči« navadno prinesli s seboj vse svoje zaklade, kakor bi bili v domači hiši; posebno še pribore: »ribiške« nože in vilice, ki so predstavljali znake kluba. Vsak kos je imel obliko ribe in je bil dragoceno izdelan iz čistega

skupaj v eno fronto in tako pomagali v borbi za naš kruh in življenski obstoj. Če bi mi delavci bili vsi na mestu kot en mož, organizirani vsi v eni vrsti, takrat bi tudi merodajni gospodje podvzeli čisto drugo stališče napram delavcem in gotovo bi mi lahko danes laže dihalí in ne umirali, kot se to že malone godi. Zato je sveta dolžnost vsakega delavca železničarja, da se priklopi k svoji delavski organizaciji, tako, da gospodje na merodajnih mestih ne bodo mogli očitati našim zastopnikom, da nas ni niti ena tretjina organiziranih. Zato naj vsak neorganiziran stori svojo dolžnost, pa bo našega kruha več, kakor ga pa imamo sedaj. — Delavec.

Ljubljanske obč. volitve in proletariat.

Pod tem zglavjem priobčuje zadnji »Delavsko Kmetški list« članek, s katerim naj bi sodrugi s Karla Marksa trga pojasnili, zakaj niso hoteli v skupen blok ljubljanskih samoupravnih strank in zakaj da so postavili za občinske volitve v Ljubljani samostojno kandidatno listo.

Že dejstvo, da je nedeljsko »Jutro« priobčilo ta članek v celoti in ga serviralo kapitalistično centralistični publiki, govori dovolj zgovorno, da samostojen nastop ljubljanskih marksistov pri občinskih volitvah ne more biti v prid ljubljanskemu proletariatu, marveč edino le slovenski centralistično kapitalistični kliki.

Podrobno se s tem člankom ne bomo pečali. Ozrli se bomo na njegov glavni argument, ki je ta, da sodrugi s Karla Marksa trga niso mogli iti v blok »Ljubljanske samoupravne zveze« vsled tega, ker da ta ni poprej razpravljala in postavila nikakega občinskega komunalnega programa in pa vsled tega, ker da nima ljubljanski proletariat nikakega jamstva, da se bo na magistratu delalo delovnemu ljudstvu v prid, ako zmaga mesto Žerjavove liste kaka druga.

Da bo stvar jasna, naj ljubljansko delovno ljudstvo premisli sledeče:

Priznati moramo, da je g. dr. Baltič z nenadnim razpisom občinskih volitev Ljubljano presenetil. Poleg tega je določil rok za vlaganje kandidatnih list samo na osem dni in še ta je tekel zadnji teden najhujšega volivnega boja za državnozborske volitve ter potekel ravno 8. februarja 1925.

srebra, vrhu tega je bil udelan v konce vsakega ročaja po en velik biser. Uporabljali pa so ta pribore samo pri ribi in ta jed je bila najboljša te velike pojedine. Društvo je imelo mnogo obredov in navad, toda brez zgodovine in brez kakšnega cilja. Četudi nisi nič, pa lahko postaneš eden od »Dvanajst ribičev«; če pa nisi bil osebno gotove sorte, pa ne bi slišal nikoli ničesar o vsem tem. Dvanajst let že obstoja. Njegov predsednik je bil Mr. Audley, njegov podpredsednik grof od Chestra.

Če sem lahko vsaj kolikor toliko naslikal okoliščine v tem hotelu, se po pravici lahko bralec čudi, kako pridem jaz do tega, da to vem, ter bo celo o tem premišljeval, kako da tako vsakdanja oseba, kot je moj prijatelj pater Brown, pride v ta zlati pitalni zavod. Kar se tega tiče, je moja povest čisto navadna, da, vsakdanja. Je na svetu neki že zelo postarni hujskač in demagog, ki se vsili tudi v najodličnejše palače s pretresljivo novostjo čes, da so vsi ljudje bratje, in kamor ta znanilec enakosti na svojem kumernem konju prijaha, je naloga patra Browna, da mu sledi. Enega izmed natakarijev, nekega Italijana, je tistega popoldneva zadela kap in njegov judovski principal je dovolil, četudi je nekoliko vihal nos nad tolikim praznoverjem, da naj se pošlje po bližnjega katoliškega duhovnika. (Dalje.)

Volitve pa je g. dr. Baltič določil na 18. marca 1925, to je na preddan praznika sv. Jožefa, torej na delavnik, na katerega naj bi bilo marsikatere mu delavcu onemogočeno, izvršiti volivno dolžnost.

Iz vsega tega je jasno razvidna špekulacija demokratov, ki so hoteli s tem doseči dvoje: prvič onemogočiti ljubljanskim strankam v zadnjem tednu volivnega boja enoten nastop, ako pa to ne bi ratalo, naj se vrše volitve na delavnik, da se delavstvo volitev v velikem številu ja ne bi moglo udeležiti. Za pritisk podjetnikov in fabrikantov na delavstvo, da bi se volitev ne udeležilo, bi pa že skrbelo tajništvo SDS!

Pozabiti pa ne smemo, da je v Ljubljani še zmeraj veljaven prosluli dr. Žerjavov občinski volivni red iz l. 1922., po katerem dobi stranka, ki doseže pri volitvah relativno večino nad ostalimi strankami, takoj 24 mandatov, ostalih 25 pa šele dele po porocu (sorazmerno). Ta špekulacija demokratov je bila dobro preiščljena, smela in (priznati moramo v precejšnji meri) tudi posrečena. Tako, da so bili gospodje, za katerimi stoji mednarodna židovska velebanka z imenom »Slavenska banka«, čisto trdno prepričani, da to pot osvoje ljubljansko občino in, kar je glavno, z občino vred ljubljansko Mestno hranilnico, ki naj daje »Slavenski banki« po bagatelnih obrestnih merah milijone in milijone kreditov, s katerimi bo delala kapitalistična gospoda mastne dobičke za zasebne žepce, občani pa naj hodijo na grad gledat meglo dima nad Ljubljano, spomladi pa na Golovec borovnice obirat.

Spričo tega je bilo treba hitro delati. In zato je čisto samo po sebi umevno, da Slovenska ljudska stranka, narodni socialisti, dr. Peričeva grupa, dr. Ravniharjeva skupina itd., niso mogli v zadnjih dneh premlevati občinskega komunalnega programa, ker so imeli posla dovolj, da so se med seboj vsi skupaj sporazumeli o številu kandidatov za posamezne skupine ter o možeh, ki naj bi prišli v prihodnji občinski svet. Menimo, da sodrugi s Karla Marksovega trga tudi poznajo podrobno volivno politično delo. Zato jim najbrže ne bo neznan, da se kandidatna lista ne more izpolniti v enem dnevu tako, da bi bila sposobna za vložitev na sodišče. Zlasti pa je komplicirano sestavljanje takih kandidatnih list tedaj, ako je lista kompromisna.

Ako bi bili predstavitelji »Ljubljanske samoupravne zveze« premlevali zadnje dni komunalni program, mesto, da so sestavili pravočasno kandidatno listo, bi se zgodilo samo eno: Nemogoče bi bilo pravočasno vložiti kandidatno listo, in demokratje bi bili 18. marca brez volitev enostavno zasedli magistrat.

Sicer pa je tisto o komunalnem gospodarskem programu samo pesek v oči. Bivša »Zveza delovnega ljudstva« je vendar imela dober komunalen program. Od tega je udejevala komaj četrtino iz enostavnega razloga, ker je Jutrovska kapitalistična gospoda razpustila občinski zastop in imenovala svoje eksponente za gerente. Bivši komunalno gospodarski program »Zveze delovnega ljudstva« naj si osvojijo sedanja »Ljubljanska samoupravna zveza«, ter naj ga v točkah, ki so se izkazale za socialne, izpolni!

Kaj pomaga sodrugom vse pisanje gospodarskih programov, ako pomagajo pri volitvah na konja eksponentom »Samostojne demokratske stranke« Ljubljanska občina mora priti v roke delovnega ljudstva, ki bo gospodarilo tako, kakor je delovnemu ljudstvu v prid! Čisto mogoče pa je, da bo ljubljanska buržuazija po porazu 18. marca 1925 delala isto, kakor je delala po 3. decembru 1922: Da namreč ne bo dopustila, da bi ljubljanski občinski svet stvarno delal.

Ali se vsled tega ne izplača nakrepati buržuazijo iz Samostojne demo-

kratske stranke pri volitvah? Gotovo se. Prvič je to za celo državo velik političen uspeh, ako se izkaže, da so gospodje okrog dr. Žerjava v Ljubljani brez zadostnega števila volivcev. Drugič pa je prav, da delovno ljudstvo nudi buržuaziji bojno fronto povsod tam, kjer je to mogoče.

Zato smatramo, da so sodrugi naredili veliko napako, ko niso šli v »Ljubljansko samoupravno zvezo«. Iskreno nam bo žal, ako se bo izkazalo, da igrajo pri teh volitvah isto vlogo, kot jo je 3. decembra 1922 sodrug Zvonimir Bernot.

Razširjajte »Pravico«!

Dopisi.

Trbovlje. I. Delavsko konsumno društvo v Ljubljani naznanja, da se je v Trbovljah v kraju Loke 253 (preje Martinčič-u) otvorila trgovina. Cene so konkurenčne posebno v živilih; to velja v večji meri članom. Blago je izvrstno. Vsa navodila se dobijo pri vstopu.

Huda jama pri Laškem. Vodstvo tukajšnjega rudnika Trboveljske premogokopne družbe je zašlo popolnoma v službo maloštevilne demokratske klike. V nobenem revirju ne izvajajo uslužbeni na delavstvo takega pritiska kot tu. Za čuvarja demokratske skrinjice so postavili tukajšnjega nameščenca Goloba in paznika Povšeta. Prvega si kot tajnika okrajne liberalne organizacije videl na vsakem shodu, še na shode drugih strank je hodil rogovilit. Povsod ga je dosti, samo tam ne, kjer bi moral biti. Čemu ga rudnik plačuje? Tudi sprejema vodstvo delavce le, če se prej priglasijo za liberalce. Večni kandidat dr. Roš v Laškem se baha po listih, koliko rudarjev je spravil v delo s svojim demokratskim posredovanjem; dočim se prošnje brez njega dosledno zavračajo. Zato pa imamo tu ljudi, ki bi po naših statutih morali biti že davno odpuščeni in jih nikjer drugod ne bi trpeli. Vojtkovski se s tem javno hvali. Tudi ob zadnjih volitvah so ti ljudje hoteli strahovati delavstvo. Toda vse skupaj ni nič pomagalo in kljub vsem, ki jih je doletelo to, kar so po vsej pravici zaslužili.

Strašna rudniška katastrofa v Nemčiji.

Okoli 140 rudarjev mrtvih.

V noči med 11. in 12. februarjem se je zgodila v dortmundskem rudokopu najgroznejša nesreča, kolikor jih je doživela Nemčija. Zadnja poročila prinašajo vest, da so dosedaj izkopali že 127 zmečkanih in ožganih mrličev, nekaj rudarjev še niso dobili. Katastrofa se je pripetila v rovu »Minister Stein«, ki je bil eden izmed najbolj oskrbovanih rofov. Eksplozija treskavih plinov se je razširila po treh sosednjih rovih. Kdo je eksplozijo povzročil, bo težko dognati, ker je vse razbito in zasuto. Šest rudarjev se je rešilo in ti pripovedujejo, da so zagledali žarek ognja, ki se je odločil od stroja in povzročil grozno nesrečo.

Ob vходу v rov so se dogajali nepopisni dogodki. Nesrečo so začutili vsi ljudje v dortmundski okolici, ker je bila združena z zemeljskimi sunki in podzemskim bobnenjem. Žene in otroci so pridrveli k vrodu v rov in hoteli v goreči rudnik k očetom in ženam. Obup velikanske množice je bil strahoten, posebno ko ljudstvo ni vedelo, koga naj kaznuje kot krivca. Alarmirane so bile vse bližnje straže, da so vzdržale naskok množic, divja-jočih v brezupno.

Sestavljene so komisije, ki bodo nesrečo preiskale. Izvoljena je tudi komisija iz parlamenta. Drž. predsednik je poslal kot prvo pomoč iz svojega dispozicijskega fonda 50.000

Ali veš, da ima zadruga poleg raznih vsakdanjih potrebščin tudi najcenejše in najboljše oblačilno blago, poleg tega pa še **3% popust?**

